

Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων

Economic Research

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Προοπτικές, Ευκαιρίες, Κίνδυνοι και Προτεραιότητες Πολιτικής για το 2025

Η Ελλάδα κατέλαβε την τρίτη θέση μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ το 2024 -ισοβαθμώντας με την Δανία- μετά την Ισπανία και την Ιρλανδία, με κριτήριο τις επιδόσεις της οικονομίας και, συγκεκριμένα, την πορεία του ΑΕΠ, του δείκτη του χρηματιστηρίου και του πληθωρισμού (The Economist, "Which economy did best in 2024?", 10/12/2024). Παράλληλα, η ελληνική οικονομία βαδίζει στο νέο έτος εντός ενός σταθερού εσωτερικού πολιτικο-οικονομικού περιβάλλοντος, ως αποτέλεσμα μίας ευνοϊκής σειράς παραγόντων. *Πρώτον*, η χώρα απολαμβάνει, μετά από πολλά χρόνια, μία αξιοσημείωτη, συγκριτικά με τον υπόλοιπο κόσμο πολιτική σταθερότητα. *Δεύτερον*, επέστρεψε στο καθεστώς επενδυτικής βαθμίδας μετά από πολλά χρόνια, παρά το αντίξοο διεθνές χρηματοοικονομικό περιβάλλον. *Τρίτον*, φαίνεται ότι μετά την πανδημική κρίση και παρά την ενεργειακή κρίση, μπορεί να επιτυγχάνει δημοσιονομική ισορροπία και πειθαρχία, με τον λόγο του χρέους προς το ΑΕΠ να ακολουθεί φάση αποκλιμάκωσης. *Τέτατον*, ο ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης, την τελευταία τριετία, είναι υψηλότερος από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, ενώ τα διαθέσιμα κονδύλια του Ταμείου Ανθεκτικότητας και Ανάκαμψης προοιωνίζουν μία ισχυρή δυναμική του για τα επόμενα έτη, διασφαλίζοντας υψηλή συμμετοχή της επενδυτικής δαπάνης στο μίγμα ανάπτυξης. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού, ο ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να ανέλθει σε 2,3%, το 2025, έναντι 1,3%, στην Ευρωζώνη, με βάση τις φθινοπωρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ενώ οι επενδύσεις εκτιμάται ότι θα αυξηθούν κατά 8,4%, το επόμενο έτος.

Από την άλλη πλευρά, εξωγενείς παράγοντες όπως οι γεωπολιτικές εντάσεις, η πολιτική αστάθεια σε μεγάλες ευρωπαϊκές χώρες όπως η Γαλλία και η Γερμανία, οι επιπτώσεις της εμπορικής πολιτικής Trump, αλλά και τυχόν διατήρηση των πληθωριστικών πιέσεων, ενδέχεται να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην ελληνική οικονομία τα επόμενα χρόνια. Στο παρόν Δελτίο παραθέτουμε, εν συντομία, τις προτεραιότητες πολιτικής βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα που στόχο έχουν να ενισχύσουν την ανθεκτικότητα της ελληνικής

ΣΧΗΜΑ 1

Προτεραιότητες Πολιτικής, Προοπτικές και Κίνδυνοι στον Βραχυπρόθεσμο και Μεσοπρόθεσμο Ορίζοντα

Προτεραιότητες Πολιτικής	Απειλές	Ευκαιρίες
<ul style="list-style-type: none"> • Δημοσιονομική πειθαρχία • Ενίσχυση διαθέσιμου εισοδήματος • Αντιμετώπιση του ζητήματος της προσιτής στέγασης • Δημογραφικό • Συνέχιση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων • Προώθηση καινοτομίας και παραγωγικών επενδύσεων στην πράσινη οικονομία και την ψηφιακή μετάβαση • Καταπολέμηση φοροδιαφυγής 	<ul style="list-style-type: none"> • Κλιμάκωση των γεωπολιτικών εντάσεων στην Ουκρανία και τη Μέση Ανατολή • Επίμονος πληθωρισμός και διατήρηση περιοριστικής νομισματικής πολιτικής • Επιβράδυνση ευρωπαϊκών οικονομιών • Φυσικές καταστροφές 	<ul style="list-style-type: none"> • Ωφέλη από την αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της Ελλάδας • Ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που περιλαμβάνονται στον κυβερνητικό σχεδιασμό και το TAA • Περαιτέρω αποκλιμάκωση των επιτοκίων • Υψηλότερα από τα αναμενόμενα έσοδα στον τομέα του τουρισμού

Πηγή:
Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2025, Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό – Διαρθρωτικό Σχέδιο 2025-2028, Alpha Bank Economic Research

οικονομίας, τους κινδύνους που μπορεί να απειλήσουν την επίτευξη εύρωστων ρυθμών οικονομικής μεγέθυνσης το 2025 αλλά και στο μεσοπρόθεσμο ορίζοντα και τέλος, τις ευκαιρίες που αναδύονται στην παρούσα συγκυρία για την ελληνική οικονομία.

A. Προτεραιότητες πολιτικής

Η **διατήρηση δημοσιονομικής πειθαρχίας** αποτελεί προτεραιότητα μεσοπρόθεσμα (Σχήμα 1). Σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού για το επόμενο έτος, το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης αναμένεται να διαμορφωθεί σε 2,5% το 2024 και 2,4% το 2025, ενώ βάσει των στόχων του Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού-Διαρθρωτικού Σχεδίου θα παραμείνει σε αυτά τα επίπεδα μέχρι και το 2028. Παράλληλα, ο λόγος του χρέους προς το ΑΕΠ αναμένεται να αποκλιμακωθεί σταδιακά, από 154% το 2024 και 147,5% το 2025, σε 133% το 2028.

Ο Προϋπολογισμός του 2025 περιλαμβάνει επίσης δημοσιονομικές παρεμβάσεις για τη **στήριξη του διαθέσιμου εισοδήματος** που αφορούν, *μεταξύ άλλων*, στη μείωση του βάρους των ασφαλιστικών εισφορών, την κατάργηση του τέλους επιτηδεύματος στους ελεύθερους επαγγελματίες, την αύξηση των συντάξεων, την αύξηση του βασικού μισθού των δημοσίων υπαλλήλων αλλά και την περαιτέρω αύξηση του κατώτατου μισθού, από τον Απρίλιο του 2025. Επιπλέον, θεσπίζονται φορολογικά -πρωτίστως- κίνητρα για την **ενίσχυση των επενδύσεων και της καινοτομίας**, με στόχο τη δημιουργία θέσεων εργασίας υψηλής ειδίκευσης, ενώ σημαντική προτεραιότητα για το νέο έτος παραμένει η συνέχιση της υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», με σημαντικούς πυλώνες την **πράσινη και ψηφιακή μετάβαση** της ελληνικής οικονομίας.

Επιπρόσθετα, προωθούνται μέτρα για την **αντιμετώπιση του δημογραφικού και του στεγαστικού ζητήματος**. Συγκεκριμένα, για το δημογραφικό, προβλέπεται αύξηση των επιδομάτων που σχετίζονται με την οικογένεια (π.χ. το οικογενειακό επίδομα, το επίδομα γέννησης αναλόγως του αριθμού των παιδιών, το επίδομα μητρότητας για τους ελεύθερους επαγγελματίες), αύξηση του αφορολόγητου για φορολογούμενους με εξαρτώμενα τέκνα, αλλά και διάφορα άλλα μέτρα όπως επιπλέον θέσεις σε βρεφονηπιακούς σταθμούς και παροχή “vouches” σε παιδικούς σταθμούς. Για το στεγαστικό ζήτημα οι παρεμβάσεις του 2025 έχουν στόχο την αξιοποίηση των κενών κατοικιών και περιλαμβάνουν προγράμματα όπως το «ΣΠΙΤΙ μου II» με συνολικό προϋπολογισμό 2 δισ. ευρώ, νέο πρόγραμμα για την ενεργειακή βελτίωση παλαιών κατοικιών («Αναβαθμίζω το Σπίτι μου»), απαλλαγή για τρία έτη από τον φόρο εισοδήματος των εισοδημάτων από ενοίκια, ακινήτων τα οποία θα εκμισθωθούν με μακροχρόνια μίσθωση, απαγόρευση νέας βραχυχρόνιας μίσθωσης κατά τη διάρκεια του 2025 για τρία κεντρικά διαμερίσματα της Αθήνας κ.λπ.

Παράλληλα συνεχίζεται η προσπάθεια για την **καταπολέμηση της φοροδιαφυγής** με την ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών που θα βελτιώσουν τον τρόπο συλλογής δεδομένων και την διαχείριση μεγάλου όγκου πληροφοριών για τις φορολογικές αρχές, την επέκταση της υποχρεωτικής αποδοχής ηλεκτρονικών πληρωμών, κ.λπ. Τέλος, είναι σημαντική η **συνέχιση της υλοποίησης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων**, ιδιαίτερα σε τομείς όπως η απονομή της δικαιοσύνης και η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας.

B. Απειλές

Στην παρούσα συγκυρία οι κύριες πηγές αβεβαιότητας παραμένουν εξωγενείς (βλ. Σχήμα 2, [Ενότητα Παγκόσμιας Οικονομίας](#)). Συγκεκριμένα: (i) η κλιμάκωση των γεωπολιτικών εντάσεων στην Ουκρανία και τη Μέση Ανατολή και η πιθανή εμφάνιση νέων εστιών, (ii) η ενδεχόμενη αύξηση του εμπορικού προστατευτισμού αλλά και (iv) η πολιτική αστάθεια σε δύο από τις μεγαλύτερες οικονομίες της Ευρωζώνης αποτελούν τους βασικούς κινδύνους που περιβάλουν τις προβλέψεις για την πορεία της ελληνικής οικονομίας τα επόμενα χρόνια. Αναφορικά με το τελευταίο, αξίζει να σημειωθεί ότι ο βαθμός συσχέτισης του ελληνικού ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης και αυτού της Ευρωζώνης είναι ιστορικά πολύ υψηλός. Άλλωστε, οι ευρωπαϊκές χώρες είναι οι βασικοί μας εταίροι στο εμπόριο αγαθών και οι βασικές χώρες προέλευσης της εισερχόμενης τουριστικής κίνησης.

Επιπρόσθετα, η διατήρηση του πληθωρισμού άνω του στόχου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και η επακόλουθη καθυστέρηση της αποκλιμάκωσης των επιτοκίων της ΕΚΤ μπορεί να αποδυναμώσουν τη δυναμική οικονομικής μεγέθυνσης της ελληνικής οικονομίας. Τέλος, μία σημαντική απειλή, σε παγκόσμια επίπεδο αλλά και για τη χώρα μας, είναι η κλιματική αλλαγή, εξαιτίας της οποίας τα φαινόμενα φυσικών καταστροφών εντάθηκαν τα τελευταία χρόνια. Ο Προϋπολογισμός 2025 υιοθετεί παρεμβάσεις για την **αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων από τις φυσικές καταστροφές**, όπως τη μείωση του ΕΝΦΙΑ, την αύξηση του τέλους ανθεκτικότητας στην κλιματική κρίση που επιβάλλεται στα καταλύματα αλλά και την υποχρέωση ασφάλισης για φυσικές καταστροφές για επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών άνω των Ευρώ 500 χιλ.

Γ. Ευκαιρίες

Παρά την υψηλή αβεβαιότητα, διάφοροι παράγοντες όπως η αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της Ελλάδας, η υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που περιλαμβάνονται στον κυβερνητικό σχεδιασμό και το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, αλλά και η αναμενόμενη αποκλιμάκωση των επιτοκίων της ΕΚΤ, ενδέχεται να έχουν πολλαπλασιαστικά, θετικά οφέλη για την ελληνική οικονομία μεσοπρόθεσμα, μέσω της εγκαθίδρυσης ενός φιλικότερου προς το επιχειρείν περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, η διατήρηση της δυναμικής του εισερχόμενου τουρισμού, με την παράλληλη αναβάθμιση των υποδομών που πραγματοποιείται τόσο με ιδιωτικούς πόρους, όσο και με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης, είναι πιθανό να οδηγήσουν σε υψηλότερα των αναμενόμενων έσοδα, αυξάνοντας περαιτέρω τη συμβολή του κλάδου στο ΑΕΠ.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Οι Προτεραιότητες και οι Προκλήσεις της Ευρωπαϊκής Οικονομίας, το 2025

Το 2024 σηματοδεύτηκε από σημαντικές αλλαγές που είναι πιθανό να συνεχίσουν να επηρεάζουν την παγκόσμια οικονομία και το 2025. Το προηγούμενο έτος ήταν η χρονιά της στροφής προς την καθοδική πορεία των επιτοκίων και την αποκλιμάκωση του πληθωρισμού, καθώς οι περισσότερες κεντρικές τράπεζες ξεκίνησαν να χαλαρώνουν τη νομισματική τους πολιτική. Επιπλέον, το 2024 ήταν η χρονιά των εκλογών, καθώς 2 δισ. πολίτες, σε περισσότερες από 70 χώρες, κλήθηκαν να ψηφίσουν. Σε αυτό το πεδίο, η πιο κομβική αλλαγή ήταν, αναμφισβήτητα, η εκλογή του κ. Trump, η οποία φαίνεται να αλλάζει τα δεδομένα όχι μόνο στις ΗΠΑ αλλά και στις υπόλοιπες μεγάλες οικονομίες του πλανήτη (Trump effect), οξύνοντας τις γεωοικονομικές αβεβαιότητες. Επί του παρόντος, η Κίνα ανακοίνωσε περισσότερα οικονομικά κίνητρα για την τόνωση της εγχώριας οικονομίας εν όψει των αμερικανικών δασμών. Αντίθετα, η Ευρώπη παραμένει σε κατάσταση αναμονής για τις εξελίξεις στο διεθνές εμπόριο.

Ωστόσο, παρά τις αβεβαιότητες που τροφοδότησαν αναταράξεις στις αγορές και τις οικονομίες, το προηγούμενο έτος, το 2025, αναμένεται να είναι η χρονιά της επαναφοράς σε μία πιο σταθερή κατάσταση, αφού η ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας αναμένεται να παραμείνει ισχυρή, περίπου στα περυσινά επίπεδα, δηλαδή άνω του 3%. Οι δύο βασικές ατμομηχανές της παγκόσμιας οικονομίας, οι ΗΠΑ και η Κίνα, προβλέπεται ότι θα παραμείνουν σε τροχιά ανάπτυξης, ενώ η Ζώνη του Ευρώ (ΖτΕ) αναμένεται να σημειώσει ισχύον ρυθμό μεγέθυνσης της τάξης του 1,1% σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις (ECB Macroeconomic Projections, December 2024). Σε αυτό το περιβάλλον, το ερώτημα που ανακύπτει είναι το ποιες είναι οι προτεραιότητες της ευρωπαϊκής οικονομίας και οι προκλήσεις που έχει να αντιμετωπίσει το 2025.

- Μία από τις προτεραιότητες είναι η συνέχιση της χαλάρωσης της νομισματικής της πολιτικής και η επαναφορά του πληθωρισμού πλησίον του στόχου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Η Isabel Schnabel, μέλος του Εκτελεστικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, στο συμπόσιο CEPR Paris 2024 που διοργανώθηκε από την Τράπεζα της Γαλλίας (Ομιλία “Navigating towards neutral”, 16 Δεκεμβρίου 2024) υποστήριξε ότι η νομισματική πολιτική βρίσκεται σε κρίσιμη καμπή. Μετά και την πρόσφατη μείωση των τριών βασικών επιτοκίων κατά επιπλέον 25 μονάδες βάσης, το επιτόκιο της διευκόλυνσης καταθέσεων είναι πλέον στο 3%. Μόλις αποκατασταθεί η σταθερότητα των τιμών, οι προκλήσεις για τη νομισματική πολιτική θα περιοριστούν, αφού ακόμα και μέτριες αποκλίσεις από τον στόχο μπορούν να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικότερα από την ΕΚΤ, αποφεύγοντας περιττή επιβάρυνση στην αγορά εργασίας και στην οικονομική δραστηριότητα γενικότερα. Πάντως, ενόψει της πιθανής ισχυρής ανάπτυξης της ΖτΕ και την απειλή των αμερικανικών δασμών, η ΕΚΤ αναμένεται να επιταχύνει τις μειώσεις επιτοκίων που ξεκίνησε το 2024, προβαίνοντας σε περισσότερες μειώσεις από τη Fed, ώστε να επιτύχει τον στόχο του 2%, έως το τέλος του 2025.
- Η όξυνση της εμπορικής διαμάχης των ΗΠΑ με την Κίνα δεν θα αφήσει ανεπηρέαστη την ευρωπαϊκή οικονομία και, ως εκ τούτου, θεωρείται μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις. Η Ευρώπη θα βρεθεί μεταξύ

των ΗΠΑ, που είναι πιθανό να επιβάλουν δασμούς, και της Κίνας, που επιχειρεί να στρέψει τα εμπορικά της πλεονάσματα προς στην Ευρώπη. Οι οικονομολόγοι της Goldman Sachs σε πρόσφατη έκθεση ("Global economy is forecast to grow solidly in 2025 despite trade uncertainty", Νοέμβριος 2024) υποστηρίζουν ότι οι αλλαγές στην εμπορική πολιτική των ΗΠΑ θα μπορούσαν να αφαιρέσουν 0,5 ποσοστιαίες μονάδες από το ΑΕΠ της ΖΤΕ το 2025, ωστόσο όλα θα εξαρτηθούν από το ύψος των ενδεχόμενων αυξήσεων στους εμπορικούς δασμούς.

- Στο γεωπολιτικό μέτωπο, η Ευρώπη θα πρέπει, επίσης, να οργανωθεί χωρίς τον κ. Trump, ο οποίος θα διακόψει τη βοήθεια προς την Ουκρανία, πιέζοντας την ίδια να κάνει μία συμφωνία με την Ρωσία. Προφανώς, η επικράτηση Trump θα έχει ευρύτερες επιπτώσεις -εκτός από την οικονομία- στην άμυνα και τη μετανάστευση. Η πολιτική του «Πρώτα η Αμερική» ("Make America Great Again") θα αμφισβητήσει τη σταθερότητα των συμμαχιών των ΗΠΑ και αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε γεωπολιτικές ανακατατάξεις και αυξημένες εντάσεις.
- Εντός της ευρωπαϊκής οικονομίας, η Γαλλία βρίσκεται αντιμέτωπη αφενός μεν, με μία ανοδική τροχιά του δημόσιου χρέους που αναμένεται να σταθεροποιηθεί στο 120% του ΑΕΠ, αφετέρου δε, με τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αυτό θα μπορούσε να επιβαρύνει τις προοπτικές της πιστοληπτικής της αξιολόγησης, ενώ προβλέπεται χαμηλότερος ρυθμός ανάπτυξης της τάξης του 0,9%, το 2025, από 1,1%, το 2024 (Προβλέψεις ΟΟΣΑ, Δεκέμβριος 2024). Στον αντίποδα, η Γερμανία η οποία έχει χαμηλό λόγο δημοσίου χρέους προς ΑΕΠ, πολύ πιθανό να εφαρμόσει ένα ευρύ φάσμα δημοσιονομικών μέτρων από την πλευρά των δαπανών, ώστε να τονώσει την ασθμαίνουσα οικονομία της, αυξάνοντας παράλληλα τις επενδύσεις και στηρίζοντας τη βιομηχανία της. Η οικονομία της Γερμανίας αναμένεται να διατηρηθεί σταθερή, το 2024, -μετά από τη συρρίκνωση του 2023- και να ανακάμψει ήπια, κατά μόλις 0,7%, το 2025. Οι χώρες της Νότιας Ευρώπης σημειώνουν καλές επιδόσεις, ιδιαίτερα η Ισπανία που θεωρείται ευρωπαϊκό success story και η οποία αναμένεται να επιτύχει ρυθμό ανάπτυξης 3%, χάρη στην ισχυρή αγορά εργασίας που τροφοδοτείται από τις μεταναστευτικές ροές, τον τουρισμό και την τόνωση της εξαγωγικής της δραστηριότητας.
- Σχεδόν τρία έτη μετά το ξέσπασμα της ενεργειακής κρίσης, η ενεργειακή μετάβαση και η διασφάλιση της αυτονομίας της Ευρώπης παραμένει ύψιστη προτεραιότητα και, συνάμα, μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις, όχι μόνο για το 2025 αλλά και για τα επόμενα έτη. Η επιστροφή του Προέδρου Trump πρόκειται να αναδιαμορφώσει την πολιτική των ΗΠΑ για το κλίμα και την ενέργεια, με εκτεταμένες επιπτώσεις διεθνώς. Το γεγονός αυτό, λοιπόν, θα πρέπει να θεωρηθεί ως ευκαιρία για ισχυρή ώθηση στην εφαρμογή της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για την κλιματική αλλαγή και την ενέργεια. Η ΕΕ θα πρέπει να ενισχύσει τη θέση της ως αυτοδύναμος παγκόσμιος ηγέτης και τα μέλη της να υπερβούν τους πολιτικούς διαχωρισμούς που καθυστερούν την επίτευξη του στόχου της καθαρής ενέργειας, ενισχύοντας παράλληλα τη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα, το εμπόριο καθαρής τεχνολογίας και την ασφάλεια της ηπείρου. Η Έκθεση Draghi κινείται προς αυτήν την κατεύθυνση, αφού υπογραμμίζει ότι η Ευρώπη χρειάζεται να αυξήσει τις επενδύσεις της έως και 5 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ (Ευρώ 800 δισ. ετησίως) και να υπάρξει στενότερος συντονισμός μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών.

Απεικόνιση Προτεραιοτήτων και Προκλήσεων Παγκόσμιας Οικονομίας, το 2025

Οι επιπτώσεις της πολιτικής Trump

- Η σταθερή οικονομική ανάπτυξη των ΗΠΑ και η ισχυροποίηση του δολαρίου.
- Η Κίνα θα αναζητήσει εναλλακτικές αγορές, ώστε να εξάγει τα εμπορικά πλεονάσματά της. Η Ευρώπη, ως ο κύριος εμπορικός της εταίρος, πιθανόν να ανταποκριθεί στις κινεζικές εισαγωγές με δασμούς. Ενδεχομένως, η Κίνα να υποτιμήσει σταδιακά το γουάν, ώστε να ενισχύσει το ανταγωνιστικό της πλεονέκτημα.
- Ο αντίκτυπος στην ευρωπαϊκή οικονομία και ειδικότερα στις χώρες που έχουν μεγάλη εμπορική έκθεση στις ΗΠΑ.

Οι γεωπολιτικές εντάσεις

- Η συνέχιση των αναταραχών στην Ουκρανία και τη Μέση Ανατολή θα διατηρήσουν την υψηλή αβεβαιότητα. Ο ρόλος της νέας πολιτικής ηγεσίας των ΗΠΑ αναμένεται να είναι καθοριστικός για τις γεωπολιτικές εξελίξεις.
- Η όξυνση της εμπορικής διαμάχης των ΗΠΑ με την Κίνα δεν θα αφήσει ανεπηρέαστη την οικονομία της ΖτΕ.

Η χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής

- Η επαναφορά του πληθωρισμού πλησίον του στόχου των κεντρικών τραπεζών αναμένεται να οδηγήσει σε περαιτέρω μείωση των επιτοκίων. Η ΕΚΤ εκτιμάται ότι θα προβεί σε περισσότερες μειώσεις από τη Fed.
- Η πολιτική Trump, ενδεχομένως, να προκαλέσει αναθέρμανση των πληθωριστικών πιέσεων στις ΗΠΑ, με αποτέλεσμα να καθυστερήσει η μείωση των επιτοκίων από τη Fed και να υπάρξει απόκλιση στον βηματισμό των νομισματικών πολιτικών στις δύο όχθες του Ατλαντικού για ορισμένο διάστημα.

Η ενεργειακή μετάβαση

- Η επανεκλογή Trump πιθανόν να οδηγήσει σε οπισθοδρόμηση των ΗΠΑ στη δράση για την κλιματική αλλαγή. Η νέα ηγεσία πιθανότατα θα αποσύρει ξανά τις ΗΠΑ από τη Συμφωνία των Παρισίων, αποδυναμώνοντας την παγκόσμια κλιματική δυναμική.
- Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να βασιστεί σε 3 πυλώνες: παγκόσμια δράση για το κλίμα, ενεργειακή πολιτική & ανταγωνιστικότητα και επενδύσεις σε καθαρή τεχνολογία.
- Η ΕΕ κινδυνεύει με μεγαλύτερη απομόνωση στη διπλωματία για το κλίμα, χωρίς τις ΗΠΑ.

Η πολιτική αστάθεια στις μεγάλες ευρωπαϊκές χώρες

- Η Γαλλία και η Γερμανία αποτελούν σχεδόν το ήμισυ της οικονομίας της ΖτΕ, συνεπώς, η πολιτική αναταραχή μπορεί να έχει ευρύτερες οικονομικές επιπτώσεις.
- Ο Ισπανός Πρωθυπουργός κυβερνά με μειοψηφία σε μία κατακερματισμένη Βουλή.
- Η ενίσχυση της πολιτικής πόλωσης σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες.

Οι προτεραιότητες της Ευρώπης για τα επόμενα έτη

- Η τεχνολογική εμβάθυνση και η περαιτέρω διάχυση της Τεχνητής Νοημοσύνης.
- Οι πράσινες επενδύσεις και η βιωσιμότητα (πρόταση Draghi).
- Ο μεγαλύτερος συντονισμός σε θέματα ασφάλειας, άμυνας και ανταγωνιστικότητας.
- Η αντιμετώπιση του δημογραφικού ζητήματος και των μεταναστευτικών ροών.

Η Ελληνική Οικονομία σε Αριθμούς

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Ετήσια στοιχεία	2019	2020	2021	2022	2023	Ετήσιες Μεταβολές
ΑΕΠ (% ετήσια μεταβολή, σταθερές τιμές 2020)	2,3	-9,2	8,7	5,7	2,3	
Ιδιωτική Κατανάλωση	2,6	-6,2	5,1	8,6	1,8	
Δημόσια Κατανάλωση	2,0	3,0	1,8	0,1	2,6	
Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου	-0,8	1,7	21,7	16,4	6,6	
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	4,8	-21,5	24,4	6,6	1,9	
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	2,8	-7,3	17,4	11,0	0,9	
Γεν. Δκτ Τιμών Καταναλωτή (% ετ. μεταβ., μ.ο. έτους)	0,3	-1,2	1,2	9,6	3,5	
Ανεργία (% , μέσο έτους)	17,3	16,3	14,7	12,4	11,1	
Πρωτογενές Ισοζύγιο της Γεν. Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	3,8	-6,6	-4,5	0,0	2,1	
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	183,2	209,4	197,3	177,0	163,9	
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-1,5	-6,5	-6,6	-10,2	-6,2	

Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας	2023	2024			Τελευταία Διαθέσιμη Περίοδος	Τριμηνιαία στοιχεία (% ετήσιες μεταβολές, δείκτες)
		Q1	Q2	Q3		
Οικονομική Δραστηριότητα (% ετήσια μεταβολή)						
Όγκος Λιαν. Εμπορίου (εκτός καυσίμων-λιπ/κών)	-2,1	-4,2	3,0	-1,4	-0,8 (Ιαν.-Σεπ. 24)	
Νέες εγγραφές Επιβατηγών Αυτοκινήτων	16,5	5,8	9,0	-4,1	3,3 (Ιαν.-Νοεμ. 24)	
Ιδιωτική Οικοδομική Δραστ/τα (όγκος σε χιλ. m³)	15,9	26,7	5,4		9,1 (Ιαν.- Αύγ. 24)	
Βιομηχανική Παραγωγή: Μεταποίηση	4,2	1,7	7,3	6,0	4,3 (Ιαν.- Οκτ. 24)	
Δείκτες Προσδοκιών						
Δείκτης Υπευθ. Προμηθειών στη μεταποίηση PMI	51,6	55,8	54,7	52,1	50,9 (Νοεμ. 24)	
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος	107,6	106,8	110,0	107,7	106,1 (Νοεμ. 24)	
Δείκτης Επιχ/κών Προσδοκιών στη Βιομηχανία	104,0	104,8	108,7	103,8	105,9 (Νοεμ. 24)	
Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης	-40,0	-46,1	-42,7	-47,8	-47,3 (Νοεμ. 24)	
Πιστωτική Επέκταση, (% ετήσια μεταβολή, τέλος περιόδου)						
Ιδιωτικός Τομέας	3,6	4,5	6,1	6,6	9,1 (Οκτ. 24)	
Επιχειρήσεις (μη χρηματοπιστωτικές)	5,8	6,6	9,4	9,2	13,4 (Οκτ. 24)	
Νοικοκυριά	-2,0	-1,4	-1,0	-0,8	-0,7 (Οκτ. 24)	
- Καταναλωτικά Δάνεια	3,4	4,6	5,5	6,1	6,4 (Οκτ. 24)	
- Στεγαστικά Δάνεια	-3,6	-3,2	-2,9	-2,9	-2,8 (Οκτ. 24)	
Τιμές και Αγορά Εργασίας						
Δκτ Τιμών Καταναλωτή (% ετ. μετ., μ.ο. περιόδου)	3,5	3,1	2,6	2,9	2,4 (Νοεμ. 24)	
Δκτ Τιμών Διαμερισμάτων, (% ετήσια μεταβολή)	13,8	10,6	9,4	7,8	7,8 (Γ' τρίμ. 24)	
Ανεργία (% , μ.ο. Περίοδου, εποχ. διορθ.)	11,1	11,0	10,1	9,5	9,8 (Οκτ. 24)	
ΑΕΠ (% ετήσια μεταβολή, σταθερές τιμές 2020)						
Ιδιωτική Κατανάλωση	1,8	1,6	1,8	2,1	2,1 (Γ' τρίμ. 24)	
Δημόσια Κατανάλωση	2,6	-6,8	-4,2	-1,4	-1,4 (Γ' τρίμ. 24)	
Επενδύσεις	6,6	2,6	3,7	0,3	0,3 (Γ' τρίμ. 24)	
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	1,9	-5,3	1,7	3,3	3,3 (Γ' τρίμ. 24)	
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	0,9	3,7	8,7	4,2	4,2 (Γ' τρίμ. 24)	

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, ΕΛΣΤΑΤ, ΙΟΒΕ, S&P Global

Alpha Bank Economic Research

Παναγιώτης Καπόπουλος
Chief Economist
panayotis.karopoulos@alpha.gr

Ανάλυση Οικονομικής Συγκυρίας

Ειρήνη Αδαμοπούλου
Expert Economist
eirini.adamopoulou@alpha.gr

Ελένη Μαρινοπούλου
Expert Economist
eleni.marinopoulou@alpha.gr

Φώτιος Μητρόπουλος
Research Economist
fotios.mitropoulos@alpha.gr

Γεράσιμος Μουζάκης
Research Economist
gerasimos.mouzakis@alpha.gr

Το παρόν δελτίο εκδίδεται από την Alpha Bank και έχει αποκλειστικά ενημερωτικό χαρακτήρα. Οι πληροφορίες που περιέχει προέρχονται από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από την Alpha Bank και αποτελούν έκφραση γνώμης βασισμένη σε διαθέσιμα δεδομένα μιας συγκεκριμένης ημερομηνίας. Το παρόν δεν αποτελεί συμβουλή ή σύσταση ούτε προτροπή για την διενέργεια οποιασδήποτε συναλλαγής και ως εκ τούτου δεν έχουν ληφθεί υπόψη παράγοντες όπως, η γνώση, η εμπειρία, η χρηματοοικονομική κατάσταση και οι επενδυτικοί στόχοι ενός εκάστου των δυνητικών ή/και υφιστάμενων πελατών και δεν έχουν ελεγχθεί για πιθανή φορολόγηση του εκδότη στην πηγή ούτε και για άλλη, περαιτέρω, φορολογική συνέπεια εκ της συμμετοχής σ' αυτά. Επίσης δεν συνιστά έρευνα στον τομέα των επενδύσεων κατά την έννοια της ισχύουσας νομοθεσίας και ως εκ τούτου δεν έχει συνταχθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του νόμου για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της έρευνας στον τομέα των επενδύσεων. Η Alpha Bank δεν υποχρεούται να επικαιροποιεί ή να αναθεωρεί το δελτίο αυτό ούτε να προβαίνει σε ανακοινώσεις ή ειδοποιήσεις σε περίπτωση που οποιοδήποτε στοιχείο, γνώμη, πρόβλεψη ή εκτίμηση που περιέχεται σε αυτό μεταβληθεί ή διαπιστωθεί εκ των υστέρων ως ανακριβής. Τυχόν δε προβλέψεις επί του παρόντος δελτίου για την πορεία των αναφερόμενων σε αυτό οικονομικών μεγεθών αποτελούν εκτιμήσεις της Alpha Bank βασισμένες στα δεδομένα που περιλαμβάνονται στο δελτίο. Η Alpha Bank και οι θυγατρικές της, καθώς επίσης τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα στελέχη και οι υπάλληλοι αυτών δεν παρέχουν καμία διαβεβαίωση ούτε εγγυώνται την ακρίβεια, την πληρότητα και την ορθότητα των πληροφοριών που περιέχονται και των απόψεων που διατυπώνονται στο παρόν ή την καταλληλότητά τους για συγκεκριμένη χρήση και δεν φέρουν καμία ευθύνη για οποιανδήποτε άμεση ή έμμεση ζημία θα μπορούσε τυχόν να προκύψει σε σχέση με οποιανδήποτε χρήση του παρόντος και των πληροφοριών που περιέχει εν όλω ή εν μέρει. Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση αυτού του δελτίου ή τμήματος του πρέπει υποχρεωτικά να αναφέρει την Alpha Bank ως πηγή προελεύσεώς του